

Marburger Taschenbuch für Geschichte Landes und Sagenkunde der Steiermark und der an dieselben gränzenden Länder. Von. dr. Gustaf Rudolf Puff, Graz 1859, Leykanis Erber.

Str. 5 Die windischen Bucheln. Str. 120 Jaring : Zvonikove stene iz kamnitih kvadrov. Ringmauer ~~und~~ um die Kirche. Na ograji kora slike 12 apostolov. Na sev. strani zunaj cerkev letnica 1745. Na vzhodni strani obzidja stolpoobrazna kapela s kipom sv. Mihaela. Kapela stara okrog 800 let. Paje sta jo zidala Ciril in Metod. Na prezbitteriju cerkve letnica 160 in 1841.

Stele, XXXIV 1925, str. 44 - 45.

Zvonik gotski, razen kape, ki kaže renes. motive, izvedena je kot kamenit stožec. Portal kamenit z dvema kamenitima polstebroma z lepimi klasič. kapiteli, popolnoma renesanski. Napis zgoraj: 1548 in na prekladi, kjer je v sredi Jagnje božje Omnia per ipsum facta sunt et sine ipsum factum est nichil. Na podboju na bočnih staneh v poglobljenih poljih v polkrogu na levi klasično videna glava, brez brade, z nizko kapico na glavi, čisto renes. motiv, na desni v malem polju brezbrada glava s čelado, ki se krivi v obliki polža. Tudi čisto klasičen motiv. Primerjaj sv. Jurij v portalu. Tu torej prava renesansa !!

V gotskem zvoniku spredja pri tleh proti jugu (cerkvenem), sedaj

zakrite ~~strelnice~~ kamnite strelnice, sicer več gotskih lin in zidec.

Pod zvonikom gotski obok s polkrožnim sklepnikom s ščitkom na grobogotskih konzolah. Gotovo starejši kot obok ladje. Por stoji na 2 lepih okroglih stebrih, eden ima listnat kapitel, drugi klasičen kombiniran z listnatim iz 1. pol. 16. stol.

Obok ladje sloni na notranjih polstebrih, večkotnih s kapiteli z listnatim in z njim kombiniranim triglifnim motivom

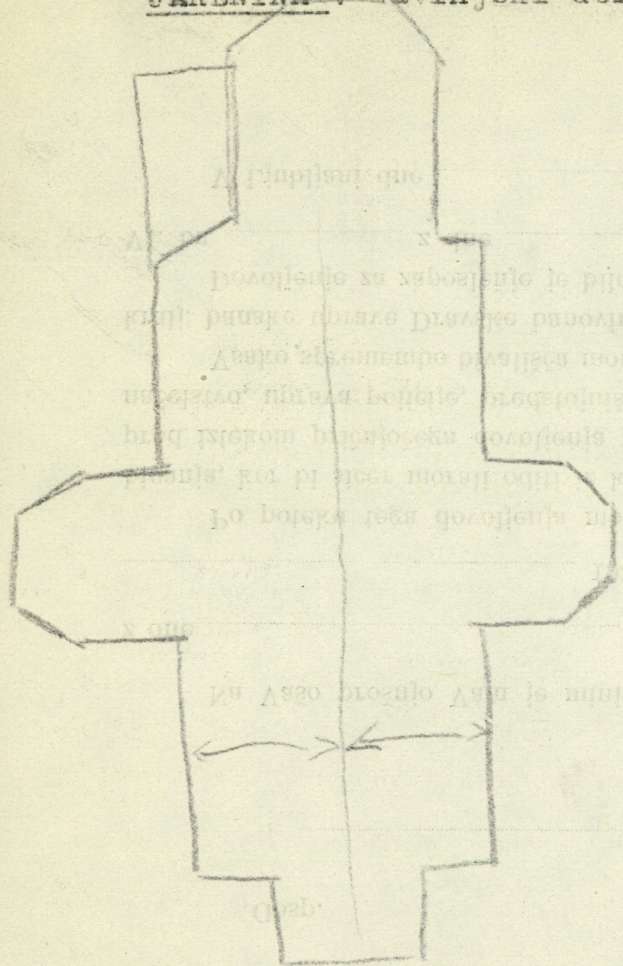
Zvonik do drugih in gori ~~prizidani~~ zidava iz kamnitih kvadrov. Zdi se da prav stara.

Cerkev prvotno gotovo enoladijska, in proti sev. verjetno razširjena, ker zvonik v osi pada bližje južni kot sev. steni. Na oboku v ladji, ki ima zelo šlabotna rebra, na sklepniku letnica 1546.

Sklepnik : ščit z dvoglavi orlom, sonce z angeljsko glavico v sredi druge rozete in ščitki in pleten venec IHS.

Slikarija Jakob Brollo 1882, podpisan v prezbiteriju. V prezbiteriju zvezdast obok brez sklepnikov. Ima precej močna rebra, sloneča na opornikih v kotih, ki so segli prvotno gotovo do tal. Kapiteli s karkater. gotskimi listi z odeblinami na sredi iz srede 15. stol event. starješi.

ltarji : vel. oltar 2 pol. 19. stol. Konceptcija in deli pa iz 1. pol, pod modnim baročnim vplivom.

Dva stranska oltarja iz 1. pol. 18. stol
z dobrimi figurami. Lep oltar v sev, kapeli
s črno ponsemajoč marmor. V atiki Bog oče
obdan od oblakov, spodaj trije križi in
Marija in Janez. zelo dobro baročno delo.
Napis: Reši dušo, spomin na sv. Misijon
1725 1887.

Oltar dober barok 1. pol. 18. stol.

Kor sloni spredaj na 2 stebrih iz srede 19.
stol (pred onim starješim iz časa obokanja
cerkve) in je na balustradi obit z dobrimi
slikami (14) apostolov in Jezusa. Izgleda
da so preslikane stare, ali po starih ko-
pirane, sorodne onim v Rušah.

Po pritličju sodeč se zdi geneza. Najstarej
ši del zvonik in juž. stena ladje. Ove-
čanj- proti sev. in prezbitერიj z obokom,

potem obok ladje, starejši del kora in portal.

a južni steni zunaj ob ladji in prezbitერიju oporniki. Arhit. ladje
se sklada z ono pri Sv. treh kraljih pro Št. Jurju ob juž. žel.

Krajevski banovine
"ep-barožen krstni kamen iz konca 16. stol ali zač. 17.

Prizidek sev. kapele in zakristije ima napis: na portalu zakristije:
Año dñi MDCCXLV in 1865.

Okrogla kapela ima podločje, dostopno z nižjega terena ob župnijskem vrtu. Roster je okrogel, obokan s kupolo iz opeke. Udi sedanji obok nov. Spodnji del sten pa so iz velikih probližno prisekanih kvadrov. Zdi se, da je vsa notranja arhit. nova. Prednji prostor pod apsido ima kamenit portal z ravno preklado z obrezom na gldovo zrno.

Oporniki okrog cerkve so 2 nadstropni, nad pritličnim delom pravzaprav 3 nadstropni, okna so nova. Oporniki ob prezbitერიju so na sklepnih stranicah oblikovani v kot. V vseh nadstr. strešice.

Stele, XXXV, 27.7.1925, str. 43-48.

Die Rotunde befindet sich an dem südöstlichen Theile der Kirchhofmauer und unterbricht dieselbe in der Länge ihres Durchmessers. Sie hat zwei Stockwerke wovon das obere nach allen Seiten frei steht, das untere jedoch grösstentheils von dem höher gelegenen terrain des Kirchhofes eingeschlossen ist. Das ganze Gebäude ist aus Bruchsteinen und Ziegeln erbaut, mit einem Ziegeldache und einer Hohlkehle versehen und umfasst einen Raum von zwei an einander geschobenen Kreisflächen von ungleichem Durchmesser. Der obere stock, welcher gegenwärtig als Depositorium für Kirchenparamente benutzt wird, hat eine Eingangstür vom Kirchhofe und drei Fenster, dann ein Pflaster aus quadratförmigen Ziegeln. Die Thür hat einen steinernen Thürstock sammt verdachung aus grobkörnigem Sandsteine. Die Decke des grosseren kreisförmigen Raumes bildet ein Kuppelgewölbe, welches mit Spitzbogen - Lunetten und mit den beiden halbkreisförmigen Gewölbsuas=

Izpiski Jakoba Wichnerja iz admontskega zgodovinskega materjala:

Oltar je bil narejen l.1665, božji grob l.1721, povečanje zakristije in zidki Križeve kapele l.1738-39.

Inventar cerkve 1589. Cerkveni računi 1571-1701, uvedba bratovščine sv.križa 1709, vizitacije 1637-60.

Iz dobe reformacije 1571-1605.

Notitiae historicae super parochiam Jaring a par. And.Frid. Patron 1760.

Ign.Orožen: das Dekanat Schallthäl, l.1884, str.532-533.

Prvič se ta c. omenja l.1139 v potrdilni listini samostana v Admontu, ki ~~pravi~~(str.140) iz katere izvemo, da je stala pri Predium pri Unter-Jaring cerkev, katero je predal Rudolf von Witenwald nadškofu Konradu v Salzburgu ta pa je je daroval admontskemu samostanu.(str.140.)

Župna c.: Poleg gl.oltar M. vnebovzetja ima še dveje str. oltarjev iz l.1755 sv. Pavlencja in sv. Miklavža. Poleg tega ima kapelo sv. Basiliusa in sv. Križa.

Najstarejši del c. je prezbit erij, ki ima mrežast obok, katerega rebra slo ne na polkrožnih stebrih. Gotska okna so prezidana v četverokotna, katera pa so pozneje restavrirali v gotskem smislu.

Ladja je ^{zidana} ~~prizidava~~ iz l.1546(letnica na sklepniku na oboku) Obe str. kapel in zakristija z oratorijem so poznejše dozidave. Z dozidavo zakristije so uničili sev. ^{okna} v prezbiteriju.

Na zap.strani ladje ~~stajxxxnik~~ je stal zvonik, ki je imel prvotno lopo, katero so pozneje zazidali, (l.1548) Kajti na vratni prekladi gl.portala je napis: 15 Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil 48.

Vizit. poročilo iz l.1535 pravi: "Cimiterium ad B.V.M. in Jaring et benedixit unam campanam. Consecravit a nova eccl. in Jaring in eadem 4 altaria

Superman altare in honorem ss. Trinitatis, Intermeratae Virginis Marie

et omnium Sanctorum. In medio eccl. altare in honorem s. Catharine et Barbare virgin. Ad dextris altare in honorem Fabiani, Sebastiani et Nicolai. Ad sinistris altare in honorem s. Laurentii et Floriani. (str.145).

Zvon iz 1.1535 ima sledeči napis: " Vivos voco, mortuos plango, fulgora frango, 1533(?) turcus devastavit Styriam. Protege domine agros et vineas nostras Ego campana non pronuntio vana, vivos convoco ad templum, mortuos offero Deo. Plebanus Caspar Knechtel - per signum s. crucis. Georgius Sucic Paneraet Vollak, Victrici dabo - Jacob: Pohl, Andrae: Mozger. Anna sein Weib in Jarin Urban Sirnig Glockengiesser (str.145).

Vizit. poročilo iz 1.1607: ".....habet 5 Altaria, quorum duo non bene ornata sunt, unum vero nunquam consecratum fuit, super quod Infantes solent baptizari. Eucharistia bene servatur. baptisterium adest. Confessionale nullum neque missale novum Salisburgense habet." (str.146).

Župnijske knjige: krstne od 1.1654, mrliške od 1.1654, poročne od 1.1648 (str.152)

Ign. Orožen: Das Bistum und die Diözese Lavant, 1. Teil, 1.1875, str.139 -147.

Magister Ulricus, jareninski župnik, je nastopil kot pričav Addikations Urkunde admontskega opata Goerga 1.1423.

Ign. Orožen: das Bistum und die Diözese Lavant, 1. del., 1875. str.607.

Nov vel. zvon, ki tehta 72 centov je vliel Felkl iz Graza in sicer tako spretno, da ga je odbor graške razstave prosil, naj pošlje izdelek na raztavo.

Zg. Danica, 1.1870, str. 338.

Traj Jarenina se omenja v listinah leta 830-872. Ze tedaj je tu stala cerkev
v čast Dev.M. Verjetno je tedaj, kar narodna pravljica pravi, da je v jare-
ninski kapeli sv. Metod, kd je potoval iz Velehrada v Rim tu mašo bral.
L.1135 je bil lastnik jareninski Rudolf Winterswald, ki je bil izgnan iz
cerkvene občine. Da bi bil zopet vanjo sprejet je daroval svoja posestva od
izvira jareninskega potoka do izliva v Pesnico salzburškemu škofu Konradu I
Ta pa je to pokolonil c.sv. Blaža v Admontu. Zato je še dandanes Jarenina
lastnina admontskih menihov benediktincev.

Slov.gospodar, 1.1867, šte.30:Zgod. zapiskspomini
za prosto slov. ljudstvo. Spisal Davorin Trstenjak.

Von dem mit steinernen Thurmhelmen haben wir aus Steriermark leider sehr
wenige namhaft zu machen; der Älteste jener des Kirchenthurmes von Jahring
ist ein kurzer Kegel runder Basis, von vier niedrigen Kegelspitzen umgeben.
Zunächst kommt dann der Steinhelm der Stadtkirche zu Murau(Kirchenschmuck"
1872, Beil. zu Nr. 8 u. 10) auf dem achteckigen Glockenschlosse schlicht und
schmucklos errichtet.

"Der Kirchthurm", Der Kirchenschmuck, 1888 XIX Jahrgang, Nr. 10, S.131.

Jareninska župnija je nastala o. l. 1160... (str. 65). L.1139 je pač
Eberhard 139., dne 19 oktobra v Brežah podeli solnograški nadškof Konrad (str. 66)
admontskemu samostanu med drugim posestvo pri Dolenji Jarenini s cerkvijo
in z vsemi pritkljinami, med Jareninskim potokom in Pesnico.. L. 1160 pa

slišimo prvikrat o župni cerkvi sv. Marije Magdalene v Jarenini, katero potrdi nadškof Eberhard I. admontskemu samostanu.

Posestvo in mogoče že tudi cerkev v Jarenini je dobil solnograški nadškof od Rudolfa in Weriganda "de Witenwalt" (Javnik?; zadnji je bil posestnik tudi pri Slov. Gradcu). Bržčas sta že imenovana brata ali celo njuni starši sezidali v Jarenini prvo cerkev.

Jareninska cerkev je dobila župnijske pravice okoli leta 1160. Na drugem mestu izražamo svoje mnenje, da je jareninska župnija prvotno bila v okvirju u kamniške pražupnije in da je potem solnograški nadškof severno od Pesnice ležeči del izločil iz pražupnije in ustanovil jareninsko župnijo.

..... M. Ljubša: Zemljepisni razvoj sedanjih lavantinskih župnij na levem bregu Drave do Jožefa II.

ČZN. XIX. 1924. str. 71.

Leta 1836 nove orgle z 14 registri. Leta 1841. so prenovili in pozlatili oltarje, l. 1845 kupili nov zvon.

Slomšek: Franc Čepe, dekan Jareninski, Sekovski častni korar.

Drobtinice za leto 1862, leto XVI. 1862, str. 109.

Ob priliki tisočletnice Cirila in Metoda se je obudila govorila, da je sv. Metod maševal v Jarenini. Zato so pričeli s popravilom stare kapelle.

Dopisi. Iz Celovca. - Novice, 24. septembra 1862, L. XX., list 39, str. 350.

/Polemika in notice o kapelici, kjer naj bi maševal sv. Metod se nadaljuje v Novicah L.XX, na str. 391, 392, 426, 443./